

8. VI MIĘDZYNARODOWY KONGRES CHRZEŚCIJAŃSKICH STUDIÓW ARABSKICH (Sydney, 3-5 VII 2000)

W dniach od 3 do 5 lipca 2000 roku bezpośrednio po sympozjum syryjskim odbyła się na Uniwersytecie w Sydney szósta międzynarodowa konferencja – sympozjum poświęcone studiom nad chrześcijaństwem arabskim, której organizatorem był prof. Rifaat Ebied, kierownik katedry semitystyki tamtejszego uniwersytetu. Z uwagi na to, że liczba uczestników była o połowę mniejsza niż na sympozjum syryjskim, wykłady odbywały się w jednej sali.

Otwarcia konferencji w **poniedziałek** dnia **3 lipca** o godz. 9.00 dokonał jej organizator prof. Rifaat Ebied. Przed południem odbyły się dwie sesje naukowe. Pierwszej przewodniczył prof. Ebied, w czasie której referat wygłosił Metropolita Kościoła Koptyjskiego Bishoy na temat: *The Flight of the Holy Family to Egypt: Christianity in Egypt throughout Two Millennia*. Sesji drugiej przewodniczył Herman Teule, a referaty wygłosili: Samir Khalil, *La Reponse d'al-Safi Ibn al-'Assal (ca. 1240) a Abu l'Mansur Ibn Fath al-Dimyati*; Mounir Azer, *Pope Zakharias and al-Hakim bi-'Amr Allah*.

Po południu odbyły się dwie kolejne sesje. Pierwszej przewodniczył Herman Teule, a referaty wygłosili: Michel Van Esbroeck, *The Arabic Life of Gregory the Wonderworker*; Wassilios Klein, *St. Simeon Pentaglottos (d.1035): A New Greek Saint of Mount Sinai, as a Mediator between Arab and Latin Churchmen*.

Drugiej sesji przewodniczył Bo Holmberg, referaty zaś wygłosili: Amir Harrak, *Al-Shabushti's Kitab al – diyarat (Book of Monasteries): A Literary Genre or a Historical Report?*; Cornelia Horn, *A Chapter in the Pre-history of the Christological Controversies in Arabic: Readings from the Works of John Rufus*.

Wieczorem odbyło się przyjęcie wydane przez Coptic Orthodox Church of New South Wales.

We **wtorek 4 lipca** zarówno przed południem, jak i po południu odbyły się dwie sesje. Pierwszej i drugiej przedpołudniowej przewodniczył prof. Samir Khalil, a wygłoszono na nich następujące referaty: Herman Teule, *Kitab al-Maghnatis of the Chaldean Patriarch Joseph II*; Youhanna Youssef, *Severus of Antioch in the History of the Patriarchs of the Coptic Church*; Edward Odisho, *Andalusi Arabic in a Christian Context: Phonological and Morphological Feedback*; Dennis Walker, *Lebanon: Clerical Catholic Writers in the 1920's – France, the Shock of the Modern and the challenge to the Arabic Language and Christian Belief*.

Po południu odbyły się dwie kolejne sesje. Pierwszej przewodniczył Lionel Wickham, a referaty wygłosili: Martin Accad, *New Testament Exegetical Discourse among Muslim Authors (9th-13th centuries)*; Floris Sepmeijer, *Introduction to the Epistle of St Paul by Mu'taman ad-Dawla Abu Ishaq Ibn al-'Assal, MS Leiden Or.129(2)*. Drugiej sesji popołudniowej przewodniczył Edward Odisho, a referaty wygłosili: Avril Makhlouf, *Burhan: A Study of a Word on a Journey from the Heart to the Mind and Back*; Antonios Rofail, *Contemporary Christian Education in the Coptic Church*.

We **środek 5 lipca** w ostatnim dniu konferencji odbyły się dwie sesje przed południem i jedna po południu. Pierwszej przedpołudniowej przewodniczył Witold Witakowski, a referaty wygłosili: Ashraf Sadek, *From ancient Egyptian Pilgrimages to the coptic Traditions of Christian Pilgrimages*; Avrum Ehrlich, *Christian Arab Thinking Regarding the Holy Land*.

Drugiej sesji przedpołudniowej przewodniczył Wassilios Klein, a referaty wygłosili: Salah Edris, *Die Christlichen Maqamen als neue literarische Genre*; Carsten Walbinder, *The Contribution of Oriental Christians to the Early Printing of Arabic Books*.

Ostatniej sesji, która miała miejsce po południu, przewodniczył prof. Samir Khalil, a referaty podczas nich wygłosili: Matthias Menkarios, *The Dome in Coptic Architecture*; Ashraf Sadek, *The Ancient Egyptian Legacy in Contemporary Coptic Art*.

Stałym przewodniczącym konferencji tego typu a zarazem ojcem duchowym jest znany jezuita z Bejrutu prof. Samir Khalil, który wszystkich uczestników konferencji zaprosił za cztery lata do Bejrutu na siódmą konferencję, która odbędzie się we wrześniu 2004 roku bezpośrednio po IX Symposium Syriacum.

Ks. Jerzy Woźniak CM

9. WYSTAWA SZTUKI KOPTYJSKIEJ

(Paryż, 15 V – 3 IX 2000)

W ostatnich latach daje się zauważyć wzrost zainteresowania historią i kulturą chrześcijańskiego Wschodu. Ma to swój oddźwięk w ilości publikacji związanych z tym zagadnieniem, w rozwoju ośrodków naukowych podejmujących badania w tej dziedzinie, a także w organizowaniu sympozjów i wystaw prezentujących dorobek szeroko rozumianej kultury i cywilizacji chrześcijańskiego Wschodu.

Jedną z ostatnich i ciekawszych „imprez” tego typu była zorganizowana przez Instytut Świata Arabskiego w Paryżu (Institut du Monde Arabe) ekspozycja zatytułowana: *Sztuka koptyjska w Egipcie. 2000 lat chrześcijaństwa (L'art Copte en Égypte. 2000 ans de christianisme)*. Wystawa ta była czynna ponad trzy i pół miesiąca – od 15 maja do 3 września 2000 roku¹, a odwiedziło ją ok. 200 tys. osób. Została zorganizowana przy współpracy wielu ośrodków naukowych i muzealnych z całego świata: z Niemiec – Museum für Spätantike und Byzantinische Kunst w Berlinie, Ägyptisches Museum und Papyrussammlung w Berlinie, Ägyptologisches Institut w Heidelbergu; z Belgii – Musées Royaux d'Art et d'Histoire w Brukseli; z Francji – Musée d'Auch w Auch, Musée Historique des Tissus w Lyonie, Bibliothèque nationale de France w Paryżu, Institut Catholique: Bibliothèque de Fels w Paryżu, Musée de la Mode et du Textile – UCAD w Paryżu, Musée du Louvre: Département des Antiquités égyptiennes, Département des Objets d'art, Département des

¹ Ekspozycja była również zaprezentowana w Musée de l'Éphèbe au Cap d'Adge (od 30 września 2000 r. do 7 stycznia 2001 roku).